

A NŐ SZEREPE A VILÁGBAN

A KEZDETEK

A történet szerint az első nő a teremtett világban Lilith volt. Isten ugyan úgy sárból gyúrta, mint Ádámot. Saját egyéniséggel, tudással született, egy személyben hordozta a duális világ egységét. Egyenrangú volt Ádámmal és amikor ezt kinyilvánította, kiűzöttetett a paradicsomból. Tehát már akkor nem tetszett valakinek, hogy nem szeretnék a férfiktól alacsonyabb szinten lenni.

Majd jött Éva, akit Isten Ádám oldalbordájából teremtett és kétfelé szakadt a duális világrénd. Mivel Éva kíváncsi volt és a kígyó biztatására – aki egyesek szerint Lilith volt – evett a tudás fájának gyümölcséből, immár ketten, Ádámmal űzöttetett ki a paradicsomból.

Így indult a férfi és nő élete az Édenkertben kívül. A kezdeteket azonban soha senki nem felejtette el, beépült a közös tudatba, minden ember ezzel születik. Ezt a helyzetet a férfiak kihasználják, a nők pedig hagyják, mert félnek egyedül teljesnek lenni.

ŐSI IDŐKBEN

Az emberek a Földanya kultuszában éltek, tisztelet övezte a nőket, az őskori és ókori népek istennőket imádtak. Megbecsülték az anyaságot, a termékenységet, az új élet létrehozásának képességét.

AMAZONOK

Az amazon nemzet a Fekete-tenger északi partvidékén élt, Arésztől származtak. Csak nők voltak a közösségben, férfiakat nem tűrtek meg maguk mellett. Gyermekeik a szomszéd népek férfiaktól fogantak. A lányok maradhattak, a fiúkat pedig megölték, vagy visszaküldték apjuknak. Az amazon név azt jelenti, hogy kebeltelen. A harcoknál a fegyverhasználatot akadályozta jobb mellük, ezért azt eltávolították (levágták, kiégették, vagy elszorították). Más forrás szerint ez csak helytelen szöfordításból ered, egyetlen ábrázoláson sem látszik a félmell. Félelmetes harcosok voltak, sok területet meghódítottak.

Homérosz az Iliászban antianeirainak, vagyis a férfikkal egyenrangúnak nevezi őket.

Az is megesett, hogy egy amazon hölgyet erőszakkal kényszerítettek házasságba, a férfiak által elfogadott szerepbe, Thészeusz tette ezt Antiópéval.

MATRIARCHÁLIS TÁRSADALMAK

Dél-Amerikában, Ázsiában és Afrikában ma is vannak olyan elszigetelt helyek, ahol nőuralom van, habár néhol pont a fiatal generáció változtatna ezen. Az asszonyoké a családfő szerep, az öröklés joga, a döntés joga, a pár és a szexuális partner választásának joga. A legtöbb helyen ezt a férfiak elfogadják, sőt nem is érzik rosszul magukat a „hátrányos” helyzetben.

TERMÉSZETI NÉPEK

Ha nagyon leegyszerűsítjük a dolgot, akkor a természeti népeknél mindenkinek meg van a maga feladata és ez természetesen erősen kötődik a nemekhez. A nő feladata a család ellátása,

a gyermeknevelés bizonyos korig. Bizonyos koron felül, nemtől függően a nevelés már egyik, vagy másik szülőhöz tartozik, vagy a közösség feladata. A fiúk férfivá érnek, valamilyen komoly feladat teljesítése árán.

A természeti népek legtöbbjénél a nő menstruációs jelenségével nem tudnak mit kezdeni, illetve a tisztátalansággal azonosítják. Ez idő alatt elkülönítve vannak, néhol bezárva, csak sötétedés után hagyhatják el a helységet tisztálkodás céljából.

MA IS LÉTEZŐ SZOKÁSOK

Szamoa szigetén a nő vagyontárgy, amit őrizni kell. Amikor a férjnek el kell utaznia, feleségét rábízza egy másik férfira, aki mellel azt csinál vele, amit akar.

A bantu lányok szüzességét a nászéjszaka előtt egy hozzáértő férfi veszi el.

Egyes afrikai országokban, Nyugat-Ázsiában, Indiában, Mexikóban és Brazíliában még mindig megvannak azok a szokások, hogy a lányok szeméremajkait összevarrják a szüzesség megőrzése miatt, csak az esküvő előtt távolítják el a varratokat. De van ennél barbárabb beavatkozás is, amikor kimetszik a csiklót, végleg elvéve a testi öröm érzését.

A lánygyermek megnyomorított lábfeje (lótuszláb) Kínában 1949-ben lett betiltva, de az ezekhez a lábfejekhez gyártott cipők 1988-ig készültek. Az a férfi, aki lótuszlábú nőt vett feleségül, annak nem kellett aggódnia azért, hogy megcsalják, hiszen az ilyen lábakkal nem lehetett csak segítséggel közlekedni.

A fémkarikákkal meghosszított zsiráfnyakú nők is meggondolták százszor, hogy megcsalják-e férjeiket, mivel a büntetés, a karikák leszedése az életükbe került.

Ma már betiltott szokás Indiában a szati (jelentése: hű asszony, aszkéta, erényes, tisztességes feleség), az önkéntes máglyahalál, amikor az asszonyok birtoktárgyként kísérik férjeiket a túlvilágra.

India és Nepál. A szigorú férfiuralom és a törzsi tradíciók sok nő életét keseríti meg még manapság is. De a múlt században természetes volt a szexuális kiszolgáltatottság, az emberfeletti munkabírásra való nevelés, a megaláztatás. A nyomorban élő családok igyekeztek megszabadulni a lánygyermektől, mielőbb kiházasították, vagy eladták kereskedőknek.

KERESZTÉNYSÉG

A teljesség igénye nélkül a keresztény vallásnál a boszorkányüldözést említeném meg. Sok ezer nőt égettek el máglyán boszorkányság vádjával, csak azért, mert valami olyasmit tudtak, valami olyasmire voltak képesek, amire a papok és előljárók nem. Kommunikáltak a természettel. A kulcsszó a tudás, amit a papok foggal körömmel védtek, nehogy a pór nép elgondolkozzon az élet dolgain, mert akkor az egyház elveszti befolyását és jelentőségét.

ZSIDÓ VALLÁS

A zsidók és főleg az ortodox zsidók szokásai közül kiragadnám a rituális fürdést a mikvében. (Budapesten 2005-ben adtak át egy felújított fürdőt.) Jól szemlélteti a nők hátrányos helyzetét. Amíg a férfiak simán fürikélni járnak oda, mindenféle előkészület nélkül, legfeljebb bűneiket mossák le, addig a nőknek szigorúak a szabályok. A házas nő minden menstruáció után elmegy a mikvébe. A nő a menstruáció alatt a törvény szerint tisztátalan. Tehát a vérzés után még öt napig ellenőrzi vattával, vagy gézdarabbal, hogy már tiszta a hüvelye, majd elmegy a fürdőbe. A rituális medencébe való alámerülés előtt alapos mosdás – egész test és minden testnyílás – következik és csak ezután lehetséges a férjjel a házasság.

De megemlíthetem, hogy a zsinagógában hol foglalhatnak helyet a nők. Hát nem a férfiak mellett, hanem külön karzaton. Kérdés, hogy a férfiak nem ülhetnek oda a nőkhöz, vagy fordítva. Gyanítom, hogy az utóbbi az igaz.

ISZLÁM

Nem ismeri el a nők egyenjogúságát, alárendelt szerepüket veszi természetesnek.

„A Korán a két nemmel kapcsolatban törvényesíti a korai poligámiát (több feleség is lehetséges), továbbá kimondja: „a férfiak fölötté állnak a nőknek” (a 4:34-es Korán-versben). Az iszlám törvénykezésben – tanúskodás esetén – két nő szava lehet egyenértékű egy férfiéval, és örökléskor két nőnek járhat annyi, mint egy férfinak (a 4:11-es versben). Házasságtörés esetén a nő büntetése halál, míg a megbánó férfit „bántatlanul kell hagyni” (4:16).”

(Magyar Nemzet 2019. „Semmibe vett női jogok” [letöltve: 2020. október 29.])

Számos iszlám országban a nők 70 %-a írástudatlan, jelentős a prostitúcióra kényszerítés, a szexuális zaklatás és erőszak.

Az iszlám szigorúan ragaszkodik a két nem elkülönült életterületéhez. A nőké az otthon, család a férfiaké pedig a nyilvánosság, a szabad élet. A nők csak fátyolozottan jelenhetnek meg a férfiak és a nyilvánosság előtt.

A nő korlátozott vagyonnal rendelkezik, hiszen a férfi feladata gondoskodni az anyagi biztonságról.

A házasság férfi, ha utoléri egy új szerelem, második feleséget is fogadhat, feltétel, hogy el tudja tartani. És ezt miért nem teheti meg egy nő is?

FEMINIZMUS

„A feminizmus olyan politikai eszmerendszer és a hozzá kapcsolódó emberi jogi mozgalmak gyűjtőfogalma, melynek közös célja a nemek közti egyenjogúság politikai, gazdasági, személyes és társadalmi szintű megvalósítása.

A nők jogait követelő hangok már a 17. században megjelentek, de a feminizmus első hulláma csak a 19. század második felére teljesedett ki. Ahogyan a társadalmak fokozatosan demokratizálódtak, és az egyes társadalmi osztályok között a különbségek – legalábbis jogi értelemben – megszűntek, úgy vált egyre fenntarthatatlanabbá, hogy a nők nem rendelkeztek választójoggal. Ennek elérése érdekében indult meg a 20. század elején a szüffrajsett mozgalom, amely különösen Angliában volt erős. Nagy visszhangot keltő akcióik napjainkban is példaértékűek a polgári engedetlenségi mozgalmak számára.

A feminizmus – számos irányzatának köszönhetően – rendkívül sokrétű, és az élet szinte minden területén érezteti a hatását. Egyes mozgalmak kifejezetten a nők gazdasági helyzetével foglalkoznak, mások a fizikai biztonságára helyezik a hangsúlyt, legyen szó akár a családon belüli, akár a munkahelyi erőszakról, vagy épp a prostitúcióról. Akadnak olyanok, akik az egészségügyre specializálódnak, vagy épp a törvények és a jog oldaláról közelítik meg a kérdést. A különböző irányzatokat a közös alapaxióma tartja össze, miszerint: „A nőket, mint társadalmi csoportot, számtalan hátrányos megkülönböztetés és erőszak éri pusztán azért, mert nők.” A feminizmus célja tehát az, hogy a nők számára is biztosítsa azokat az emberi jogokat és lehetőségeket, amelyek egy férfit megilletnek.” (Wikipedia 2020. „Feminizmus” [letöltve: 2020. október 29.])

GENDER ELMÉLET

„Az ember nem születik nőnek, hanem azzá válik” – fogalmazta meg a regényíró, egzisztencialista filozófus és feminista, Simone de Beauvoir az azóta szállóigévé vált mondatot „A második nem” c. 1949-ben megjelent társadalomelméleti művében, melyben, noha konkrétan nem használja ezt a szót, megalapozta a „genderelméletet”. (Nőkért.hu 2010. ’Tisztázzuk: mi a „genderelmélet”?’. [letöltve: 2020. október 21.])

„A gender, az egyenlőség szellemiségében, értelmetlennek tartja a nemek megkülönböztetését, és az egyénre bizza a döntést, hogy melyik nemhez tartozónak vallja magát. Ezáltal mindenki eldöntheti, hogy hetero-, homo- vagy transzszexuálisként létesít kapcsolatokat, és ezeket a gender egyenrangúként kezeli. A több mint fél évszázados ideológia elszánt harcot vívott, hogy bevezesse a társadalmi nem fogalmát, és háttérbe szorítsa a biológiai nemiséget. Ennélfogva a gender ellenez minden olyan szándékot, amely különbséget tesz a férfi és a nő hivatása, például a házasságban, a családban betöltött szerepe között.”
(Sándor Csilla, Magyar Hírlap)

„A gender szó jelentése: társadalmi nem, azaz mindazon tulajdonságok, viselkedésformák és szerepek összessége, melyet a társadalom az egyéntől biológia neme folytán elvár.”
A nemekkel kapcsolatos elvárások illetve a hagyományos nemi szerepek leszűkítik az egyén választási lehetőségeit; a „genderelmélet” ezzel kíván vitatkozni, nem azzal, hogy férfiak és nők léteznek! A „genderelmélet” tehát nem a biológiai nemet kívánja háttérbe szorítani, hanem az ehhez társított elvárásokat.”
(Nőkért.hu 2010. ’Tisztázzuk: mi a „genderelmélet”?’. [letöltve: 2020. október 21.])

Azt gondolom, hogy mostanság egybemosódott a nő-férfi szerep társadalmi elvárása és a nemi hovatartozás kérdése.

Miért hoztam fel a gender elméletet? Mert összefüggést látok a kezdetekkel, mi szerint Lilith sem akarta, hogy megkülönböztessék Ádámtól, de az akkor azért volt más, mert még nem volt semmilyen társadalom.

UTÓSZÓ

E cikkem azért született, mert úgy látom, hogy előtérbe került a nők és férfiak egymás melletti, vagy elleni versenye és a nők talán túlzott öntudatra ébredése a Föld azon részén, ahol ráérnek ezzel foglalkozni. Az elnyomott helyeken viszont oly nagy a lemaradás, hogy az talán behozhatatlan.

És végül Müller Péter író véleménye szerint: *„Összeomlóban van a sok ezer éves férfiuralom. És születőben a nők lelkében elfojtott igazi és örök Én-élmény. Az emberiség történetének legnagyobb fordulatát éljük. A férfilélek katarziszát és a női lélek önmagára ébredését. Sorsunkban és párkapcsolatainkban olyan drámák zajlanak, amelyeket nemigen tapasztaltunk a múltban. Férfinak és nőnek ezért nehéz élni manapság. A férfinak vissza kell találnia elárult, magas szellemi valójához és alázatához. Ehhez az önös énjének össze kell törnie, darabokra. A nőnek pedig meg kell találnia önmagát és a méltóságát, amit még keresni sem engedélyeztek neki, soha. Nem tudom, milyen világ jön. De ha lesz új világ, az a nők tiszteletén fog alapulni. Ebben bizonyos vagyok.”*

2020.10.29.

Ujvári Csilla